

Kliks in het Zulu

Leston Buell

19 november 2008

Indeling van deze praktische workshop

- ▶ Achtergrond
- ▶ Theorie
- ▶ Toepassing

Algemene informatie over het Zulu

- ▶ Bantoetaal.

Algemene informatie over het Zulu

- ▶ Bantoetaal.
- ▶ Vooral in de oostelijke helft van Zuid-Afrika gesproken.

Algemene informatie over het Zulu

- ▶ Bantoetaal.
- ▶ Vooral in de oostelijke helft van Zuid-Afrika gesproken.
- ▶ 9 miljoen moedertaalsprekers.

Algemene informatie over het Zulu

- ▶ Bantoetaal.
- ▶ Vooral in de oostelijke helft van Zuid-Afrika gesproken.
- ▶ 9 miljoen moedertaalsprekers.
- ▶ Heeft tonen en kliks.

Tonen

- ▶ Abantwana bayafunda ekuseni.
kinderen studeren 's ochtends
's Ochtends studeren de kinderen.
Badlala imidlalo ntambama.
spelen spellen na de middag
Na de middag spelen ze spellen.

Tonen

- ▶ Abantwana bayafunda ekuseni.
kinderen studeren 's ochtends
's Ochtends studeren de kinderen.
Badlala imidlalo ntambama.
spelen spellen na de middag
Na de middag spelen ze spellen.
- ▶ Ábántwàrà báyáfúndà ékúsèni.
Bàdlàlà ímídlâlò ntàmbámà.

Tonen in vervoegingen

- ▶ Een paar morfemen
 - ▶ **ngi-** *eerste persoon enkelvoud*
 - ▶ **cul-** *zingen*

Tonen in vervoegingen

- ▶ Een paar morfemen
 - ▶ **ngi-** *eerste persoon enkelvoud*
 - ▶ **cul-** *zingen*
- ▶ De tonen blijven niet hetzelfde
 - ▶ **ngìyàcùl**à *ik zing*
 - ▶ à**ngí**cùl**í** *ik zing niet*
 - ▶ **ngíy**à**ìcùl**à *ik zing het*

Basiskliks

Drie soorten kliks: c, q, x

- ▶ Dentale klik: c

Afkeuring laten blijken: 'Meisje, toch!'

- ▶ incwadi 'boek, brief'
- ▶ ingculazi 'AIDS'

Basiskliks

Drie soorten kliks: c, q, x

- ▶ Dentale klik: c

Afkeuring laten blijken: 'Meisje, toch!'

- ▶ incwadi 'boek, brief'
- ▶ ingculazi 'AIDS'

- ▶ Retroflexieve klik: q

Tong naar achteren krullen.

- ▶ iqanda 'ei'
- ▶ umgwaqo 'straat'

Basiskliks

Drie soorten kliks: c, q, x

- ▶ Dentale klik: c
Afkeuring laten blijken: 'Meisje, toch!'
 - ▶ incwadi 'boek, brief'
 - ▶ ingculazi 'AIDS'
- ▶ Retroflexieve klik: q
Tong naar achteren krullen.
 - ▶ iqanda 'ei'
 - ▶ umgwaqo 'straat'
- ▶ Laterale klik: x
Paard aansporen.
 - ▶ ngiyaxolisa 'pardon'
 - ▶ isiXhosa 'Xhosa'

Modificaties

Iedere klik heeft vijf variaties:

- ▶ icala *'rechtszaak'*
- ▶ cha *'nee'*
- ▶ isigcawu *'plein'*
- ▶ incwadi *'boek'*
- ▶ ingcosana *'een beetje'*

Hoe vaak komen de kliks voor?

Sekuvele ukuthi ibiyebiwe imoto yohlobo lweToyota Condor ebangele ingozi edlule nemiphefumulo yabantu abahlanu emgwaqeni onguthelwayeka eGoli u-N1, ngeSonto. Ngokusho kokhulumela amaphoyisa, u-Inspector Moses Maphakela, umshayeli wale moto ubhekene namacala amahlanu okubulala ngokungenhloso, necala lokushayela ephuzile, elokushayela budedengu kanjalo nelokweba imoto.

Doelstellingen

- ▶ **X** Tongbreker aanleren?
 - ▶ UXaba noXulu baxabene izolo ngengxoxo yexoxo.
Wagxuma uXaba wathi, “Ngigxege, Xulu.”
*“Xaba en Xulu kregen gisteren ruzie.
Xaba sprong en zei, ‘Laat me los, Xulu.’”*

Doelstellingen

- ▶ ✗ Tongbreker aanleren?
 - ▶ UXaba noXulu baxabene izolo ngengxoxo yexoxo.
Wagxuma uXaba wathi, “Ngigxege, Xulu.”
*“Xaba en Xulu kregen gisteren ruzie.
Xaba sprong en zei, ‘Laat me los, Xulu.’”*
- ▶ ✓ Leren hoe je kliks in het Nederlands kunt gebruiken?

Basiskliks nog een keer

- ▶ C: 'Meisje, toch!'
 - ▶ incwadi 'boek, brief'
- ▶ Q: *Tong naar achteren krullen.*
 - ▶ iqanda 'ei'
- ▶ X: *Paard aansporen.*
 - ▶ ngiyaxolisa 'pardon'

Oefeningswoorden

- ▶ C: *'Meisje, toch!'*
 - ▶ Coca-Cola

Oefeningswoorden

- ▶ C: *'Meisje, toch!'*
 - ▶ Coca-Cola
- ▶ Q: *Tong naar achteren krullen.*
 - ▶ questieus

Oefeningswoorden

- ▶ C: *'Meisje, toch!'*
 - ▶ Coca-Cola
- ▶ Q: *Tong naar achteren krullen.*
 - ▶ questieus
- ▶ X: *Paard aansporen.*
 - ▶ exorbitant

Oefeningszin 1

- ▶ De quaestor uit Chili vond de questieuze quantiteiten Coca-Cola exorbitant.

Oefeningszin 2

- ▶ De charmante exegeet exorciseerde in Qatar een chique equilibrist.

Dank

- ▶ Ngiyabonga! '*Bedankt!*'